

ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫ ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА
БАҒЫТЫНДАҒЫ НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕБІ.

СЫНЫП : 10.

ПӘНІ: ГЕОГРАФИЯ.

ПӘН МҰҒАЛІМІ: БАУБЕКОВА Н.А.

ОҚЫТУ ТІЛІ: ҚАЗАҚ ТІЛІ.

ТАҚЫРЫБЫ:

ҚАЗАҚСТАННЫҢ МИНЕРАЛДЫ
ҚОРЛАРЫ

□ **ОМ:**

- Карталарды қолданып мемлекеттегі түрлі минералдар қорларының таралу аймақтарын анықтау;
- Қазақстанның негізгі пайдалы қазбалар кенорындарының орналасуы мен ерекшеліктері (түрі, саны мен көлемі, сапасы, қол жетімділігі, құны)
- Статистикалық мәліметті қолдана отырып, шикізат пен жанармаймен қамтамасыз ету графиктерін жасау,

ТАБИҒАТ РЕСУРСТАРЫНЫҢ ЖІКТЕЛУІ:

•Түріне қарай:

- минералды (пайдалы қазбалар);
  - климаттық;
  - су;
  - жер (топырақ);
  - биологиялық;
- Дүниежүзілік мұхит ресурстары.

•Сақталуына қарай:

- Сарқылатын: Қалпына келмейтін(минералды);
Қалпына келетін (жер, су, ауа, топырақ, гидроэнергетика);
- Сарқылмайтын (күн энергиясы, геотермальды энергия, жел, суды толысуы мен қайтуы).

•Қолданылуына қарай:

- Шаруашылықта қолданылатын ресурстар: жылу-энергетика; металлургия;
- ауылшаруашылығына: жер; топырақ; агроклиматтық;
- Туризм мен демалыс: рекреациялық ресурстар.

ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАР ДЕП - ҚАЗІРГІ ТЕХНИКАНЫҢ ДАМУ ДЕҢГЕЙІНДЕ, ТАБИҒИ ТҮРІНДЕ НЕМЕСЕ ӨҢДЕЛГЕННЕН КЕЙІН ШАРУАШЫЛЫҚТА ПАЙДАЛАНУҒА БОЛАТЫН МИНЕРАЛДАР МЕН ТАУ ЖЫНЫСТАРЫН АЙТАДЫ.

ТАУЛЫ АЙМАҚТАРДА ЖӘНЕ ШӨГІНДІ ҚАБЫҒЫНАН АЙЫРЫЛҒАН ПЛАТФОРМАЛАРДА **РУДАЛЫ** ҚАЗБАЛАР КЕНІ КӨПТЕП КЕЗДЕСЕДІ.

АЛ ШӨГІНДІ ТҮРІНДЕГІ ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫ (МҰНАЙ, ГАЗ, КӨМІР, УРАН ЖӘНЕ Т.Б.) ШӨГІНДІ ҚАБЫҒЫ БАР ПЛАТФОРМАЛАРДА (ЖАЗЫҚТАРДА) КЕЗДЕСТІРУГЕ БОЛАДЫ.

МИНЕРАЛДЫ РЕСУРСТАР – ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫҢ КЕН ОРЫНДАРЫНДАҒЫ ЕСЕПТЕУЛІ ҚОРЛАРЫ

Отын-энергетикалық кешен:

- Жаңартылмайтын ресурстар (мұнай, газ, тас көмір және қоңыр көмір, сланцы, торф)
- Жаңартылатын ресурстар (ағаш (древесина))

Рудалық пайдалы қазбалар - :

- Қара металл (темір, марганец, титан, хром, ванадий)
- Түсті металл (мыс, алюминий, қалайы (олово), мырыш (цинк), молибден, қорғасын (свинец), кобальт, никель және т.б.)
- Асыл металл - алтын, күміс, , платина
- Радиоактивті металл (радий, уран, торий)

Рудалы емес пайдалы қазбалар:

- Құрылыс материалдар (құм, гравий, саз, мел, әктас, мрамор)
- Химиялық шикізат (күкірт, апатит, фосфорит, тұз)
- Metallургиялық шикізат (асбест, кварц, отқа төзімді саздар)
- Асыл тасты ұсақ (алмаз, рубин, яшма, малахит)

КӨМІР ҚОРЫ ЖӨНІНЕН АЛДЫҢҒЫ ҚАТАРДАҒЫ ЕЛДЕР

<i>мемлекеттер</i>	<i>Ресурс, млрд. тонн</i>
АҚШ	445
Қытай	270
Ресей	200
Германия	90
Ұлыбритания	90
Австралия	85
ЮАР	70
Украина	47
Польша	25
Үндістан	25
Қазақстан	176,6

МУНАЙ ҚОРЫНАН АЛДЫҢҒЫ ҚАТАРДАҒЫ ЕЛДЕР

<i>Мемлекеттер</i>	<i>Ресурс, млрд. тонн</i>
Сауд Аравиясы	43,1
Ирак	16,7
БАӘ	16,2
Кувейт	15,7
Иран	14,9
Венесуэла	10,7
Мексика	8,5
Ресей	6,7
Қытай	4,0
АҚШ	3,8
Қазақстан	7.0

ГАЗ ҚОРЫНАН АЛДЫҢҒЫ ҚАТАРДАҒЫ ЕЛДЕР

<i>Мемлекеттер</i>	<i>Ресурс, трлн. м³</i>
Ресей	48,0
Иран	20,1
Катар	7,0
БАӘ	5,3
Сауд Аравиясы	5,1
АҚШ	4,5
Нигерия	4,0
Алжир	3,6
Венесуэла	3,6
Ирак	3,1
Қазақстан	1,8

ДЖ РУДАЛЫ КЕНДЕРДІ ӨНДІРУ

<i>Шикізат түрі</i>	<i>Добыча</i>	<i>Главные страны добычи</i>
Темір	970	Қытай, Бразилия, Австралия, Ресей, Украина, АҚШ, Канада, ЮАР.
Марганец	22	Украина, Қытай, ЮАР, Австралия, Бразилия, Индия.
Хром	10	Казахстан, ЮАР, Индия.
Боксит	115	Австралия, Гвинея, Ямайка, Бразилия, Индия.
Мыс	10	Чили, АҚШ, Канада, Замбия, ДР Конго, Перу.
Мырыш	7	Канада, Австралия, Китай, Перу, АҚШ, Мексика.
Қорғасын	3	Австралия, АҚШ, Китай, Канада, Перу, Мексика.
Қалайы	0,2	Қытай, Бразилия, Индонезия, Малайзия, Таиланд, Боливия.
Никель	0,9	Ресей, Канада, Жаңа Каледония.

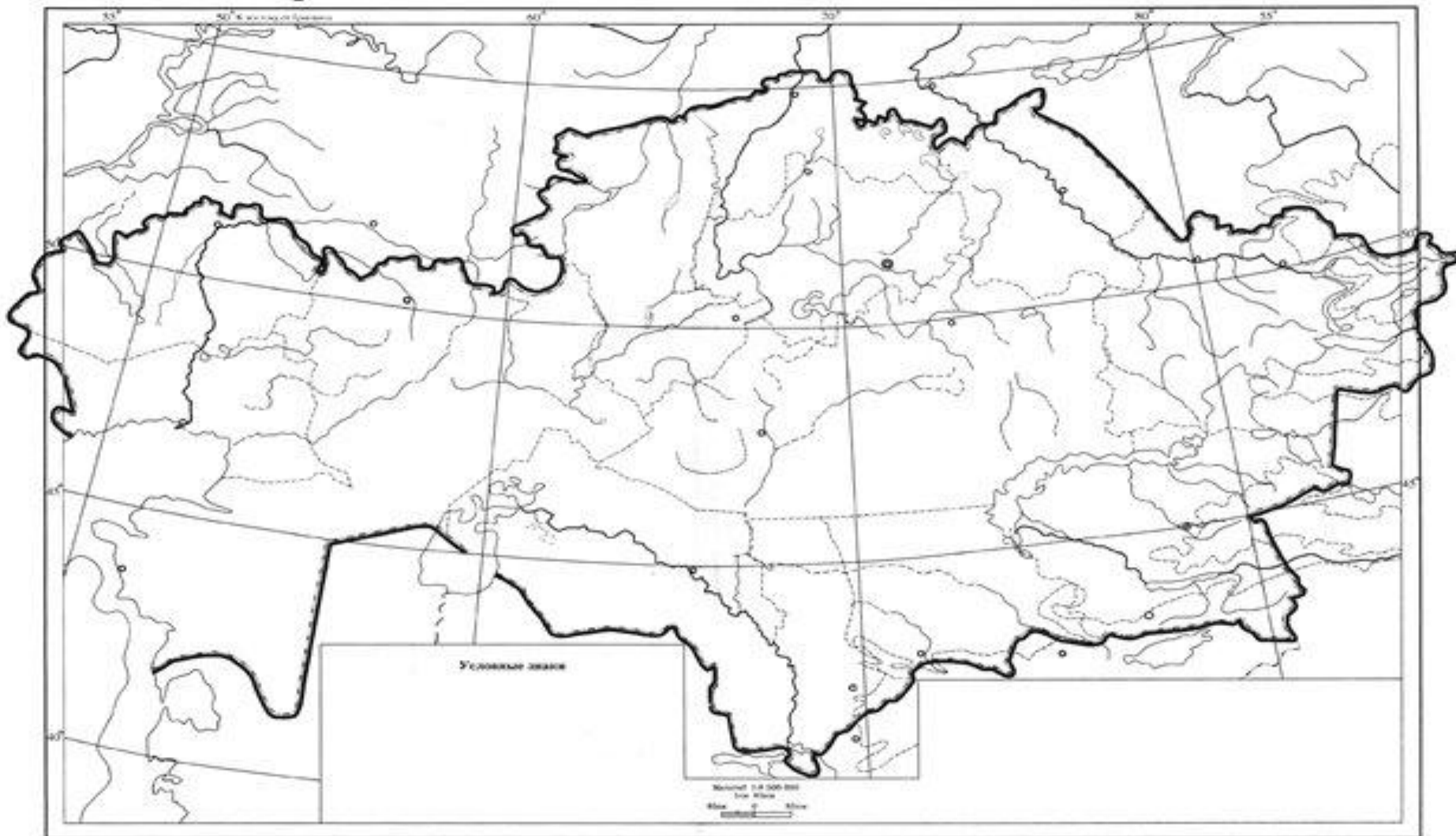

ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРДЫҢ СИПАТТАМАЛАРЫ:

КЕН ҚАЗБАНЫҢ АТЫ,
ОРНАЛАСҚАН ЖЕРІ,
САПАСЫ, ҚОРЫ,
КЕН ОРЫНДАРЫ,
ПАЙДАЛАНЫЛУЫ,
ӨНДІРІЛУ

КЕСКІН КАРТАҒА ЕЛІМІЗДІҢ ІРІ 5 КЕНДІ, 5 КЕНСІЗ КЕН
ОРЫНДАРЫН ТҮСІРІҢІЗ.

Физическая карта Казахстана

-
- Кері байланыс- оқушылар өтілген сабаққа байланысты бір- біріне сұрақтар қояды.
  - Бағалау.